

[Carl P. Jensen.]

heller ikke blandt oppositionen i denne sal — kunne forudse omfanget af det private byggeri, måske altså lige bortset fra det ærede medlem hr. Axel Kristensen, der har holdt dette hemmeligt indtil i dag trods den erfaring, det ærede medlem selv havde fra 1946. Den opgørelse, jeg er i besiddelse af, er udarbejdet af Arbejdsmarkedsrådets sekretariat, d. v. s. på grundlag af lokale indberetninger, der, om jeg så må sige, registrerer en fuldbyrdet kendsgerning. I 1. kvartal af 1959 blev der efter denne indberetning påbegyndt 1 540 boliger i det private byggeri, heraf 479 etagelejligheder. I 2. kvartal når man op på 3 143, heraf kun 1 052 i etagebyggeri, og i 3. kvartal var tallet 4 757 med ca. halvdelen i etagebyggeri, men slutresultatet, som ingen kunne forudse, før det var en kendsgerning, var henved 15 000 lejligheder mod mindre end 2 500 i 1958.

Hvis det ærede medlem ser på Arbejdsmarkedsrådets opgørelse, vil det ærede medlem se, at tallet for det private byggeri uden offentlig støtte i 1958 var 2 200, i 1957 godt 1 600 og i 1956 godt 1 500, og det er altså fordoblet i 1959. Man må her erindre, at det drejer sig om byggeri, der ikke var anmeldt på forhånd. Først når det er i gang, kommer kendskabet ad indirekte vej. Jeg vil nok spørge, om nogen ansvarlig regering under hensyn til beskæftigelsen turde have taget ansvaret for at undlade at udnytte byggeriets produktionsapparat på et så usikkert grundlag. Hvis ikke mindst oppositionens spådom var gået i opfyldelse om byggeriets muligheder efter den nye lov, hvis den havde holdt stik, havde vi fortsat haft grundlag for en regulering gennem udstedelse af statslånstilsagn inden for de rammer, hvor man kunne få vægten til nogenlunde at balancere.

Hvad er så baggrunden for bekendtgørelsen af 27. februar? Ja, det er den enkle, når man ser bort fra de vanskeligheder, som vejret har medført, at der intet som helst ville være i vejen for, uden hensyn til hvad der ellers var i gang af erhvervsbyggeri, af offentligt byggeri af enhver art, og navnlig uden hensyn til det forretningsmæssige byggeris omfang, at man i de kommende måneder kunne sætte 5 000 eller 10 000 lejligheder i gang, uden at der var

givet statslån eller statsgaranti til en eneste lejlighed i det almindelige byggeri, d. v. s. man kunne sætte 10 000 lejligheder oven i det, der var i gang. Det er baggrunden for stoppet.

Hvis man havde ladet stå til, hvad ville der så være sket? Så ville vi i 1960 få underbemandede arbejdspladser ikke alene for boligbyggeriets vedkommende, men også for industrielt og andet erhvervsbyggeri, en udvikling, som ingen kunne ønske, heller ikke fra arbejdside, alene af den grund, at alle aftaler forudsætter normale forhold. Det var denne udvikling, man kunne forudse. Det var denne udvikling, der ville være blevet en følge af den udprægede liberalisme og kræfternes frie spil. Det var på denne baggrund, man fra ansvarlig side og fra rådgivende side ikke kunne undlade at gøre opmærksom på, at udviklingen ikke kunne fortsætte, uden at resultatet ville blive kaotiske tilstande til skade for alle og til gavn for ingen. At regeringen har fulgt dette råd, skal den ikke have utak for. Derfor kan vi fra mit partis side kun tage det udfoldede initiativ til efterretning.

Men når jeg har sagt dette, vil også jeg gerne have lov til at fremsætte nogle kritiske bemærkninger. Vi må nemlig have råd til kritik, og jeg for min del vil i hvert fald ikke uden videre gå ud fra, at selv om mit parti støtter regeringen, handler den altid rigtigt. Det ville have været ønskeligt, om regeringen i tide havde forberedt, hvad der skulle træde i stedet for det midlertidige igangsættelsesstop, og jeg beklager, at man endnu i dag ikke kan sige noget om dette. Det er vel rigtigt, at indgrebet ikke har stoppet noget igangværende arbejde. Det er også rigtigt, at indgrebet ikke på nogen måde har generet noget offentligt byggeri så lidt som erhvervsbyggeri eller i det hele taget byggeri, der ikke på anden måde i forvejen var underkastet regulering. Det er også rigtigt, at igangsættelsesstoppet ikke har været totalt for boligbyggeriet, men er geografisk begrænset til hovedstadsområdet og de nævnte 5 områder i bekendtgørelsen af 27. februar 1960, men ikke desto mindre burde man, inden igangsættelsesstoppet kom, have været klar over, hvad der skulle træde i stedet umiddelbart efter. Vi befinder os på den tid af året, hvor hver dag kan koste tusinder af arbejdstimer, fordi et akkordsjak, der